

[Ministeren for særlige Anliggender.]

taler herfor. Saadanne Godtgørelser fastsættes skønsmæssigt i det enkelte Tilfælde inden for Satsernes Maksimum.

Ved Afgørelsen af Spørgsmaalet om Godtgørelsens Størrelse har Modstandsbevægelsen som omtalt lagt Vægt paa, at ingen maa komme til at tjene paa sin Deltagelse i Frihedsbevægelsen. Derfor bør denne Godtgørelse ikke indeholde nogen Erstatning for de Indtægter, de paagældende er gaaet Glip af ved Frihedsberøvelsen, den bør alene være en Godtgørelse for den udstaaede Tort og Lidelse. Under en vis Hensyntagen til den eksisterende Praksis med Hensyn til Erstatninger for uforskyldt Udstaaelse af Straf og under Hensyn til, at Behandlingen af de deporterede som Regel var langt værre end Behandlingen af Fangerne i Danmark, er jeg naaet til at ville foreslaa en Godtgørelse paa 25 Kr. pr. Uge for den Frihedsberøvelse, der er udstaaet i Danmark, og paa 50 Kr. pr. Uge for den Frihedsberøvelse, der er udstaaet i Tyskland. Da der imidlertid er talrige Eksempler paa, at Fanger i Danmark af Gestapo og Hipo er blevet groft mishandlet og tortureret, er der dog ved Regelen i § 44, Stk. 4, aabnet Mulighed for i saadanne Tilfælde at anvende den høje Sats 50 Kr. ogsaa for Frihedsberøvelse i Danmark. — Med de foreslaaede Satser vil f. Eks. den, der har været fængslet eller interneret $\frac{1}{2}$ Aar i Danmark, faa 650 Kr., og den, der har været deporteret til Tyskland i et halvt Aar, faa 1 300 Kr.

Efter Tortens og Lidelsens hele immaterielle Karakter er det ikke fundet ønskeligt at graduere Godtgørelsen efter, om Frihedsberøvelsen er sket før eller efter 29. August 1943, eller efter de Forhold, der har været Aarsag til Frihedsberøvelsen. Man har derimod ment, at Frihedsberøvelsen — naar den skete i Danmark — maatte være af en vis alvorligere Karakter, for at der skal udbetales Godtgørelse. Jeg har derfor, hvor Frihedsberøvelsen i Danmark ikke har været forbundet med Mishandling eller Tortur af grovere Art, ment at maatte kræve et Minimum af 2 Maaneders Frihedsberøvelse som Betingelse for at faa Godtgørelse. Deportationsgodtgørelsen er derimod ikke betinget af noget Minimum.

De samlede Udgifter til disse Godtgørelser er skønsmæssigt anslaaet til 17 Mill. Kr. Jeg vil imidlertid gerne her understrege, at det drejer sig om et skønsmæssigt anslaaet Beløb. Som det ogsaa vil ses af Bemærkningerne til Afsnit 3 i Slutningen, har vi kun en ret usikker Forestilling om,

hvor mange der her kan komme i Betragtning; dette skyldes ikke mindst, at meget af Materialet er forsvundet, efter at Tyskerne den 19. September 1944 fjernede Politiet.

Jeg kan dog nævne, at Opgørelsen bygger paa, at ca. 2 500 har været deporteret paa Grund af Deltagelse i Frihedsbevægelsen, 150 deporteret paa Grund af Tilknytning til det kommunistiske Parti, 475 deporteret paa Grund af deres Afstamning og 2 000 deporteret paa Grund af Tjenesteforhold til Politiet og Grænsegendarmeriet. Man regner dernæst med, at Tyskerne i øvrigt har holdt ca. 10 000 Danske fængslede eller internerede i Danmark, og at Antallet af længere Frihedsberøvelser foretaget af danske Myndigheder har udgjort ca. 1 100.

Afsnit 4 omhandler Erstatning for Tingsskade.

Under Frihedsbevægelsens Aktioner mod Besættelsesmagten eller mod de Virksomheder, der arbejdede for Tyskerne, skete der ofte Skade paa eller Ødelæggelse af Frihedskæmpernes eller som man dengang kaldte dem: Sabotørernes Materiel, Cykler, Vogne, Baade og Fartøjer m. m. De Gengældelsesaktioner, Gestapo og Hipo foretog over for Modstandsbevægelsen, medførte ofte endnu større Skader: Sprængninger af Huse, der havde været benyttet til Vaabenlagre, Mødesteder eller Beboelse for Frihedsbevægelsens Medlemmer. Under Gestapos og Hipos Razziaer og Eftersøgninger blev private Ejendomme, Lejligheder og Indbo, der tilhørte Modstandsbevægelsens Medlemmer, ofte plyndret og ødelagt, og endelig tog Tyskerne under deres Fængslings- og Deportationsaktioner i vidt Omfang Gangtøj fra de deporterede og hvad disse ellers havde paa sig.

Jeg kan ikke se rettere, end at Staten principielt fuldt ud bør erstatte de Tingsskader, der paa denne Maade er paaført de enkelte Deltagere i Frihedskampen. Man maa opfatte disse Skader som egentlige Krigsomkostninger, som Staten selv havde maattet bære, saafremt Modstanden mod Besættelsesmagten havde været statslig organiseret.

Nu vil nogle maaske sige, at der ikke bortset fra de Skader, der er paaført Kommunerne som Følge af Kommunistloven, kan paahvile Staten noget juridisk Erstatningsansvar med Hensyn til disse Skader; men det kan jeg ikke finde afgørende, og jeg skal i denne Forbindelse henvise til, at der allerede paa beslægtede Omraader i ikke ringe Omfang er ydet Erstatninger for til-